

KOMJÁTHY KÖNYVELES

ÜZLETI MAGAZIN

2021. OKTÓBER | 5. SZÁM

A kényszertörlési
eljárás változásai
ÉS HATÁSA

Szerkezetátalakítási
eljárás folyamata

Reorganizációs
bírószáki eljárás

A tartalomból

Szerkezetátalakítási eljárás	3
A szerkezetátalakítási eljárásban	3
A szerkezetátalakítási eljárásban	3
Reorganizációs bírósági eljárás	4
A reorganizációs eljárás kezdeményezésének feltételei	5
A reorganizációs eljárás menete	5
A nyilvános reorganizációs eljárás sajátosságai	6
A kényszertörlési eljárás változásainak hatásai	7
1. A kényszertörlési eljárás elején bekövetkezett változások	7
2. A kényszertörlési eljárás közben bekövetkezett változás	7
3. Változások a kényszertörlési eljárás befejezésénél	8

Szerkezetátalakítási eljárás

A szerkezetátalakítási eljárás uniós kötelezettség nyomán 2022. július 1-jei hatállyal épül be a magyar jogrendszerbe. Célja a pénzügyi nehézségekkel küzdő, de még életképes adósok megmentése.

Az Irányelv átültetése a magyar jogba a szerkezetátalakításról és egyes törvények jogharmonizációs béli módosításáról szóló 2021. évi LXIV. törvénnyel (a továbbiakban: SZÁT.) valósult meg, amely 2022. július 1-jével lép hatályba.

A gazdálkodók megmentését célzó eljárások fontos szabályozási eleme annak meghatározása, hogy az adott eljárás mikor indítható meg.

A SZÁT bevezeti a fizetéképtelenné válás valószínűsége fogalmát, amely szerint ez olyan helyzet, amelyben alappal feltételezhető, hogy az adós fennálló fizetési kötelezettségeit – további intézkedések meghozatala nélkül – az esedékességkor nem fogja tudni teljesíteni.

A szakirodalomban erre a fogalom meghatározásra a „cash flow teszt” kifejezést szokták használni. A pénzügyi nehézség fennállását ugyanis ki lehet fejezni „mérleg teszttel” is, amelynek tartalmi eleme az, hogy az adós tartozásai meghaladják a vagyonát (ez a Csődtörvényben található meg), de SZÁT-ban ilyen szempont nem kerül alkalmazásra.

A szerkezetátalakítási eljárás tehát az igénybevétel lehetősége szempontjából egyértelműen elkülönül a csődeljárástól, mert saját fogalmat tartalmaz annak előfeltételeként.

A szerkezetátalakítási eljárásban

- biztosított az adós részére az egyedi végrehajtási intézkedéseket felfüggesztő moratórium (a továbbiakban: moratórium), amely az adósnak nyújt védelmet a hitelezői igényérvényesítéssel szemben
- a kérelmezhető moratórium lehet általános: az adós minden hitelezőjére kiterjedő, vagy korlátozott, amikor csak az adós által megjelölt hitelezőket fogja korlátozni,

- nem feltétlenül vesz részt szerkezetátalakítási szakértő. Általános moratórium kérelmezése esetén kötelező a bíróság általi kijelölése, de korlátozott moratórium esetén csak akkor, ha a szerkezetátalakítással érintett követelések összértéke a legutóbbi adósi számviteli beszámoló szerinti mérlegfőösszegének legalább 25 százalékát teszi ki, vagy ha a kötelezettségállomány nem ilyen mértékű, de az erre jogosított hitelezők ezt kéri. A bíróság saját döntése támogatására szakkérdésben történő állásfoglalásra is kijelölhet szerkezetátalakítási szakértőt. Szerkezetátalakítási szakértő kizárólag a felszámoló névjegyzékébe bejegyzett felszámolószervezet lehet, akkor is, ha az adós vagy erre jogosult hitelező a kérelmében megjelölt szerkezetátalakítási szakértő részvételének jóváhagyását kéri a bíróságtól.

A szerkezetátalakítási eljárásban

Az adós „megmentésére” vonatkozó intézkedéseket tartalmazó kiválási terv bírósági jóváhagyása minden esetben kötelező. Az Irányelv ezt nem követeli meg, de a magyar szabályozás ezt mondja ki.

A tervről való szavazáshoz az adósnak az alábbi hitelezői osztályokat kell kialakítania:

- biztosított hitelezői osztály
- gazdasági tevékenységhez kapcsolódó követelések hitelezői osztálya
- egyéb követelések hitelezői osztálya
- az adós érdekkörében álló ügyletből származó követelések hitelezői osztálya (például ingyenes jogügyletből származó követelés, adós tagjának követelése).

A hitelezőket megillető szavazati jog fő szabály szerint minden elismert vagy nem vitatott követelés után 100 000 forintként egy egész szavazat.

A vitatott hitelezői követelést is be kell sorolni a megfelelő hitelezői osztályba, de a vitatott követelés jogosultja nem szavazhat.

A SZÁT-ban a bírósági jóváhagyás mellett megtalálható az osztályokon átívelő kényszeregyezési hatállyal történő jóváhagyás intézménye is. Itt arról van szó, hogy az adós kérelmére vagy a hitelező által benyújtott kérelem esetén, adósi beleegyezéssel a bíróság kényszeregyezési hatállyal hagyja jóvá a tervet, így annak hatálya ki fog terjedni az egyet nem értő hitelezői osztályra is.

A szerkezetátalakítási eljárásban az egyet nem értő hitelezőknek joga van a bírósági jóváhagyás során elleniratot benyújtani arra hivatkozással, hogy az elfogadott szerkezetátalakítási terv nem felel meg a hitelezők legjobb érdekei módszertani tesztnek, vagy hogy a terv nem alkalmas az adós fizetéseképtelenségének megelőzésére, életképességének biztosítására.

A szerkezetátalakításban az adós az eredményesség érdekében átmeneti és az új finanszírozás nyújtásáról is megállapodhat, előbbi célja, hogy az adós a moratórium alatt is folytathassa működését megőrizze, növelje értékét, utóbbi a terv végrehajtásához szükséges támogatás.

Az Irányelv kötelező rendelkezése alapján ezen ügyleteket az adós később esetlegesen bekövetkező fizetéseképtelensége esetére védelemben kell részesíteni: nem támadhatók meg azon okból, hogy a hitelezőkre nézve károsak, és a finanszírozást nyújtó felelősségre vonását sem lehet ezen a jogcímen kezdeni.

A SZÁT úgy rendelkezik, hogy ha az adós felszámolására a szerkezetátalakítás megíúsulását követő 180 napon belül kerül sor, az átmeneti vagy új finanszírozást nyújtót a felszámolásban a zálogjoggal biztosított követelések után, de az adóst terhelő járadék-kötelezettségek előtt kell kielégíteni.

A SZÁT adókötelezettséget érintő jogszabályt annyiban módosít, hogy az illetéktörvényben megállapításra kerül az eljárás illetéke, amelynek mértéke 80 000 forint, az ellenirat benyújtásának illetéke 15 000 forint. Nem esik illetékkötelezettség alá, ha a szerkezetátalakítási tervben a nem tag és nem vezető tisztviselő hitelező elengedi az adóssal szembeni követelését.

A szerkezetátalakítási eljárás nagyban különbözik tehát a csődeljárástól. A leg hangsúlyosabb különbség, hogy ha a moratórium lejártáig a hitelezők nem fogadtak el szerkezetátalakítási tervet, vagy azt a bíróság nem hagyta jóvá, ezen okból sem kérelemre, sem hivatalból nincs helye az adós fizetéseképtelensége megállapításának. A szerkezetátalakítási eljárás tehát nem fordul át „automatikusan” felszámolási eljárásba, amely remélhetőleg az eljárás igénybevételenek egyik fő ösztönzője is lesz.

Reorganizációs bírósági eljárás

A reorganizációs eljárás lehetőség a pénzügyi nehézségekkel küzdő, de gazdaságilag életképesse tehető vállalkozások számára a felszámolási eljárások elkerülésére.

Az eljárás lényege

bizalmi eljárásként folytatja le a bíróság, a még menthető vállalkozások számára esélyt adva a talpon maradásra

- az ilyen eljárás nem veszélyezteti széles körben az adós vállalkozás piaci hírnevét, megbízhatóságát,

diszkrécióval segíti elő az adós helyzetének javítását, ugyanakkor azonban garantálja a hitelezők érdekeinek érvényesülését is

- az eljárás során piacvesztéssel, üzleti veszteségekkel és ezáltal pénzügyi nehézséggel küzdő, de még életképesse tehető vállalkozás reálisan átgondolhatja a lehetőségeit és még a fizetéseképtelenségének bekövetkezte előtt konszenzust kereshet egyes hitelezőivel (pl. bank, üzleti partnerek, adóhatóság) annak érdekében, hogy az egyedi, aktuális helyzetéhez igazítva történjen

meg fennálló tartozásainak rendezése, esetlegesen a szerződések módosítása. Ezért nevezzük ezeket az eljárásokat „pre-insolvency”, azaz a fizetésképtelenségi eljárásokat megelőző célú eljárásnak

- a hitelezők biztonsága érdekében a vállalkozás működőképességét, a gazdálkodás racionalizálását megalapozó egyéb intézkedésekről is meg egyezés születhet, sor kerülhet a veszteséges üzletágak leépítésére, esetleg új befektetők bevonására is.

A jogalkotók célja a pandémiás időszakban egy viszonylag egyszerű, gyors eljárástípus megalkotása volt, kevésbé részletezett, nem bonyolult szabályokkal, rugalmas eljárási kereteket teremtve, teret engedve mind a bíróságnak, mind a feleknek arra, hogy a legoptimálisabb megoldásokat alakíthassák ki a reorganizáció előkészítésére, a reorganizációs terv kidolgozására, elfogadására továbbá az eljárásban az érdemi döntések előkészítésére, meghozatalára, valamint az adós vállalkozás felügyeletére.

A reorganizációs eljárásnak alapfeltétele, hogy

- az adós vállalkozás felkészülten, átgondoltan kezdeményezze az eljárást
- átláthatóvá és ellenőrizhetővé tegye a pénzügyi helyzetét
- ne éljen vissza az eljárás előnyeivel
- ne használja a reorganizációs eljárást a fizetésképtelenségi eljárás elodázására, elkerülésére
- tisztességesen együttműködjön a hitelezőkkel, valamint az eljárásban közreműködő szakértővel
- szabályszerűen készítse elő a bíróság döntéseit
- őrizze meg a fizetőképességét
- folytassa a gazdasági tevékenységét, teremtse meg a törlesztőképességének feltételeit.

Ez az eljárás újdonság a magyar jogban, de jelenlegi formájában csak egy átmeneti időszakra szól. A megindítása iránti kérelmet 2022. december 31-ig lehet benyújtani a bíróságnak.

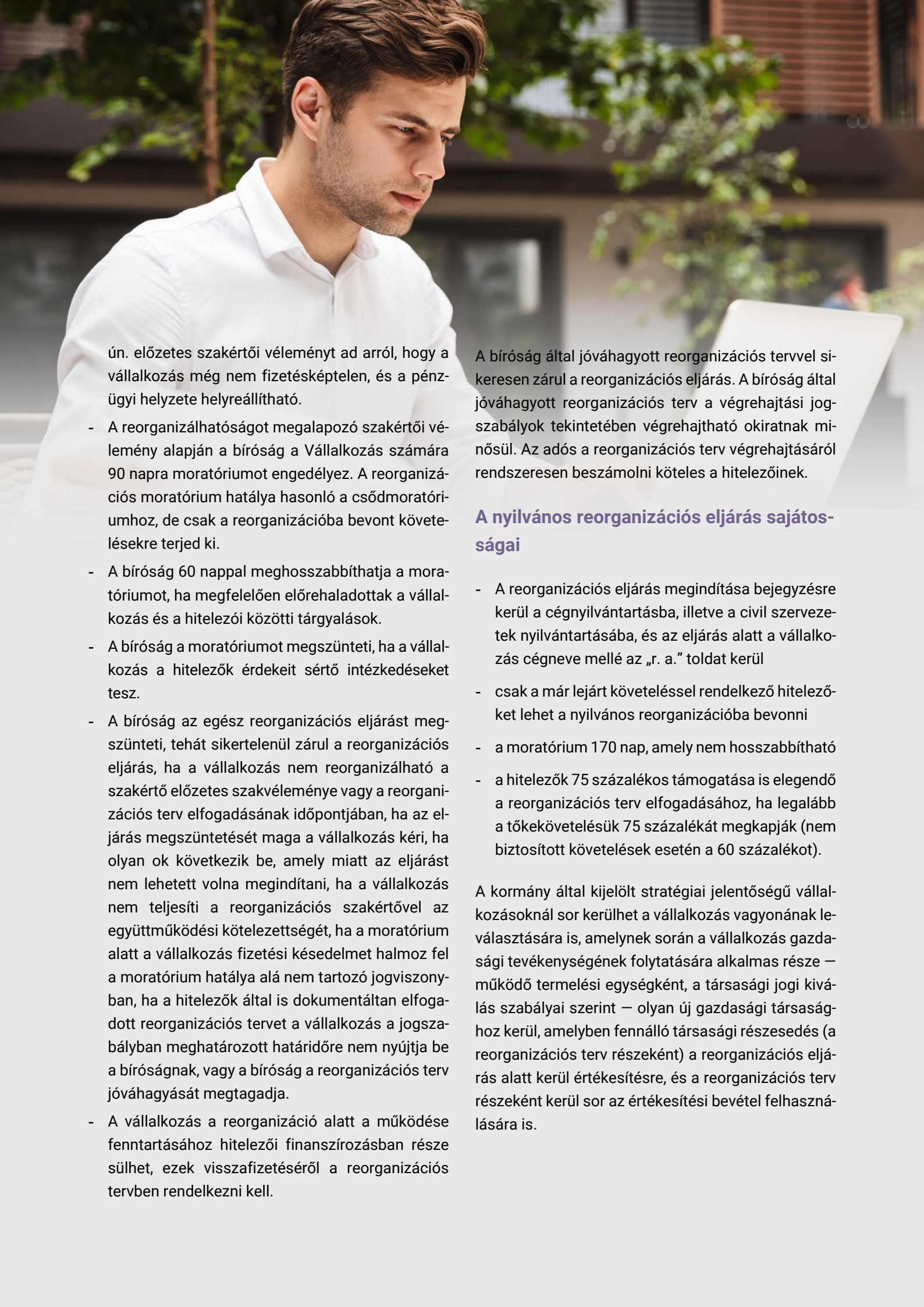
A reorganizációs eljárás sok tekintetben hasonlít a vállalati szerkezetátalakítási eljáráshoz, mely 2022. július 1-én lép hatályba, de annál egyszerűbb, rugalmasabb, ezért a veszélyhelyzet időszakában hatékonyabban, gyorsabban tud megoldást adni a pénzügyi nehézségekkel küzdő vállalkozásoknak.

A reorganizációs eljárás kezdeményezésének feltételei

- a Csődtörvény hatálya alá eső szervezetek kezdeményezhetik
- a vállalkozás nem állhat jogutód nélküli megszűnési eljárás alatt
- a vállalkozás ellen nem lehet folyamatban csődeljárás, felszámolási eljárás, végrehajtási eljárás, kényszertörlési eljárás, szerkezetátalakítási eljárás, büntetőjogi intézkedés,
- a vállalkozásnak a megelőző 3 évben teljesítenie kellett a számviteli beszámolóképzési kötelezettségét
- a vállalkozásnak nem lehet még végre nem hajtott, csődegyezséből, felszámolási egyezséből eredő kötelezettsége.

A reorganizációs eljárás menete

- Reorganizációs eljárást kizárólag az adós vállalkozás kezdeményezhet, a hitelezői, tulajdonosai nem.
- A reorganizációs eljárást az adós vállalkozásnak megfelelően elő kell készítenie, és annak kezdeményezéséről a vállalkozás legfőbb szerve dönt.
- Ha a vállalkozás megfelel a jogszabályi feltételeknek, a bíróság elrendeli a reorganizációs eljárást. Az adós kérelmének megfelelően az eljárás lehet nem nyilvános (bizalmi) reorganizációs eljárás, vagy pedig nyilvános reorganizációs eljárás.
- Az adós kérelme jelöli meg a reorganizációba bevonnai szándékolt hitelezői követeléseket, tehát amelyek tekintetében egyezkedni kíván a hitelezőkkel.
- Nem vonhatók be a reorganizációba a munkavállalók munkabér- és bér jellegű követelése, az ezzel összefüggő közteherfizetés, valamint a kártérítésre irányuló követelések.
- A reorganizációs eljárásban kötelező a reorganizációs szakértő közreműködése. Erre a feladatra a jogszabály a Csődtörvény IV. fejezete szerinti állami felszámolószervezetet jelöli ki.
- A reorganizációs szakértő megvizsgálja a vállalkozás jogi és pénzügyi helyzetét, reorganizációs tervre készített előzetesjavaslatát, és ezek alapján

ún. előzetes szakértői véleményt ad arról, hogy a vállalkozás még nem fizetéképtelen, és a pénzügyi helyzete helyreállítható.

- A reorganizálhatóságot megalapozó szakértői vélemény alapján a bíróság a Vállalkozás számára 90 napra moratóriumot engedélyez. A reorganizációs moratórium hatálya hasonló a csődmoratóriumhoz, de csak a reorganizációba bevont követelésekre terjed ki.
- A bíróság 60 nappal meghosszabbíthatja a moratóriumot, ha megfelelően előrehaladtak a vállalkozás és a hitelezői közötti tárgyalások.
- A bíróság a moratóriumot megszünteti, ha a vállalkozás a hitelezők érdekeit sértő intézkedéseket tesz.
- A bíróság az egész reorganizációs eljárást megszünteti, tehát sikertelenül zárul a reorganizációs eljárás, ha a vállalkozás nem reorganizálható a szakértő előzetes szakvéleménye vagy a reorganizációs terv elfogadásának időpontjában, ha az eljárás megszüntetését maga a vállalkozás kéri, ha olyan ok következik be, amely miatt az eljárást nem lehetett volna megindítani, ha a vállalkozás nem teljesíti a reorganizációs szakértővel az együttműködési kötelezettségét, ha a moratórium alatt a vállalkozás fizetési késedelmet halmoz fel a moratórium hatálya alá nem tartozó jogviszonyban, ha a hitelezők által is dokumentáltan elfogadott reorganizációs tervet a vállalkozás a jogszabályban meghatározott határidőre nem nyújtja be a bíróságnak, vagy a bíróság a reorganizációs terv jóváhagyását megtagadja.
- A vállalkozás a reorganizáció alatt a működése fenntartásához hitelezői finanszírozásban része sülnhet, ezek visszafizetéséről a reorganizációs tervben rendelkezni kell.

A bíróság által jóváhagyott reorganizációs tervvel sikeresen zárul a reorganizációs eljárás. A bíróság által jóváhagyott reorganizációs terv a végrehajtási jogszabályok tekintetében végrehajtható okiratnak minősül. Az adós a reorganizációs terv végrehajtásáról rendszeresen beszámolni köteles a hitelezőinek.

A nyilvános reorganizációs eljárás sajátosságai

- A reorganizációs eljárás megindítása bejegyzésre kerül a cégnyilvántartásba, illetve a civil szervezetek nyilvántartásába, és az eljárás alatt a vállalkozás cégneve mellé az „r. a.” toldat kerül
- csak a már lejárt követeléssel rendelkező hitelezőket lehet a nyilvános reorganizációba bevonni
- a moratórium 170 nap, amely nem hosszabbítható
- a hitelezők 75 százalékos támogatása is elegendő a reorganizációs terv elfogadásához, ha legalább a tőkekövetelésük 75 százalékát megkapják (nem biztosított követelések esetén a 60 százalékot).

A kormány által kijelölt stratégiai jelentőségű vállalkozásoknál sor kerülhet a vállalkozás vagyonának leválasztására is, amelynek során a vállalkozás gazdasági tevékenységének folytatására alkalmas része – működő termelési egységként, a társasági jogi kiválás szabályai szerint – olyan új gazdasági társasághoz kerül, amelyben fennálló társasági részesedés (a reorganizációs terv részeként) a reorganizációs eljárás alatt kerül értékesítésre, és a reorganizációs terv részeként kerül sor az értékesítési bevétel felhasználására is.

A kényszertörlési eljárás változásainak hatásai

A kényszertörlési eljárás szabályai 2021. júliustól jelentősen megváltoztak.

A kényszertörlési eljárás jogintézményének bevezetésével a jogalkotók célja az volt, hogy a

- a vagyontalan, nem működő cégek minél előbb törlésre kerüljenek a cégnyilvántartásból
- az egyszerűsített felszámolások számát csökkentsék és ezáltal az állam által fizetendő felszámolói díjak is csökkenjenek
- a kényszertörlést előidéző tagok, vezetők jóval szélesebb körű felelősségre vonása.

A gyakorlatban azonban a kényszertörlési eljárás a cégek gyors eltüntetésének a terepévé vált, ahol sokszor már nem állnak fenn az ellenőrzés lefolytatásának a feltételei, ezáltal a mögöttes felelősség érvényesítése sem alapozható meg, így a hitelezői igények megtérülésére sem kerülhet sor.

A jogalkotók tapasztalva az elvárt célok és a gyakorlat közötti ellentmondást, 2021. július 01-től módosították a jogszabályt.

Fontos azonban, hogy a 2021. június 30. napjáig megindított kényszertörlési eljárásoknál még a régi jogszabályi rendelkezéseket kell alkalmazni. Emiatt a régi és az új szabályok még jó ideig párhuzamosan alkalmazandók.

Nézzük milyen új változások léptek életbe.

1. A kényszertörlési eljárás elején bekövetkezett változások

- A kényszertörlési eljárásért 250 000 forint felügyeleti illetéket kell fizetni. Ezt az illetéket a kényszertörlési eljárás kezdő napján bejegyzett tagok és vezető tisztségviselő egyetemlegesen viselik.
- Ha a kényszertörlési eljárást a cégbíróság a cég kérelmére megszünteti, 50 000 forint felügyeleti illetéket kell fizetni.
- A cég a kényszertörlési eljárás kezdő időpontjától számított 15 napos jogvesztő határidőn belül kér

heti a cégbíróságtól annak engedélyezését, hogy a kényszertörlési eljárás alatt a cég a szokásos napi üzletmenetet meg nem haladó üzletszerű gazdasági tevékenységet végezhesen, arra tekintettel, hogy kényszertörlési eljárás megszüntetése iránti kérelmet kíván előterjeszteni.

- Nem terjeszthet elő azonban üzletszerű gazdasági tevékenység tovább folytatására irányuló kérelmet a cég, ha végelszámolási eljárás lefolytatásának nincs helye, ha adószámmal nem rendelkezik vagy ha a cég kényszertörlés alatt áll.
- A korábbi egyirányú, a NAV-tól a cégbíróságok felé történő információáramlás kétirányúvá vált.
- A 2021. július 1-jén vagy azt követően megindított kényszertörlési eljárásokban 2022. június 30-ig a cégbíróság hivatalból felfüggeszti azon kényszertörlési eljárásokat, amelyekben nemcsak a NAV által érvényesített 100 000 forint törvényességi felügyeleti eljárási illetékkövetelés van bejelentve, de az összes követelés nem éri el a 400 000 forintot, és a cég vagyontalan, vagy vagyona nem éri el a 400 000 forintot.
- Amennyiben a cég a felfüggesztés időtartama alatt a törvényes működést helyreállítja, a kényszertörlési eljárás lefolytatását megalapozó ok már nem áll fenn és érvényes adószámmal rendelkezik, akkor a cégbíróság a kényszertörlési eljárást a céggel szemben megszünteti és a cég működhet tovább.

2. A kényszertörlési eljárás közben bekövetkezett változások

- A céggel fennálló munkaviszonyon alapuló bérkövetelés vagy munkaviszonyból származó egyéb követelés bejelentése hiányában is, ha a cégnek munkavállalóval munkaviszonya áll fenn – a cégbíróság kijelöli a munkáltatói jogok gyakorlására, az előírt igazolások kiadására, továbbá a Bérgarancia Alapból igényelhető támogatással összefüggő feladatok ellátására a bérgarancia-biztos.

3. Változások a kényszertörlési eljárás befejezésénél

- a Cégbíróság a kényszertörlési eljárás megszünteti, és kezdeményezi a cég ellen a felszámolási eljárás megindítását, ha a céggel szemben bejelentett (akár vitatott) követelések összértéke eléri a 400 000 forintot, vagy a cég vagyona eléri a 400 000 forintot
- A NAV ellenőrzéseire jelentős kihatással vannak az új szabályok, mivel így a törvénysértően működő, képviselővel nem rendelkező cégekkel szemben is – a felszámoló kirendelése által – biztosítva lesznek az ellenőrzés lefolytatásának a feltételei
- Ha nem kerül sor felszámolás megindítására, valamint a cégbíróság a törvénysértő működés vizsgálata eredményeként megállapítja, hogy a (volt) vezető, tag

(1) nem tudja kétséget kizáróan igazolni azt, hogy az elvárható minden intézkedést megtett a cég törvénysértő működésének megszüntetése, a cég általi mulasztások érdekében, illetve

(2) a törvényességi felügyeleti eljárásban való kötelezettségeinek nem tett maradéktalanul eleget a Cégbíróság a kényszertörlési eljárás befejezésével egyidejűleg külön végzéssel rendelkezik az érintett személy eltiltásáról, valamint megállapítja az eltiltott személy korlátlan felelősségét a bejelentett hitelezői követelésekért.

- Az eltiltás kapcsán jelentős változás, hogy a (volt) vezető, legalább többségi befolyással rendelkező tagot, részvényest a követelés bejelentésének hiányában is eltiltja a cégbíróság, amennyiben annak egyéb törvényi feltételei fennállnak.
- A kényszertörlési eljárásokban a felelősség megállapítása nem keletkeztet fizetési kötelezettséget. Azonban, ha a felelős személy kifizeti a követelés összegét, akkor nem indul peres eljárás elne. Ellenkező esetben a cég jogerős törlesztését elrendelő végzés Céggközlönyben való közzétételét követő 90 napos jogvesztő határidőn belül a NAV a bejelentett, meg nem térült követelés kapcsán pert indíthat.
- A cégbíróság által a kényszertörlési eljárásban hozott jogerős végzésben megállapított felelősség nem vitatható. Nem vitatható a felelősséget megállapító végzésben szereplő követelés összege sem, amennyiben a kényszertörlési eljárásban a (volt), vezetők, legalább többségi befolyással rendelkező tagok, részvényesek vitatták a bejelentett követelést, azonban a vitásnak a bíróság nem adott helyt.

Fontos rendelkezés, hogy a 2021. július 1-jén vagy azt követően megindított kényszertörlési eljárásokban 2022. június 30-ig a cégbíróság nem alkalmazza a felelősség megállapítást, mint jogkövetkezményt, ha kizárólag a NAV 100 000 forint törvényességi felügyeleti eljárási illetékét jelentik be követelésként. De ez nem zárja ki az eltiltás alkalmazását és a cég cégjegyzékből való törlesztését [Ctv. 131/0. (3) bek. a) pontja].

Komjáthy Könyvelés

